

Posudek na disertační práci **Bc. Barbory Hamoudové** *Válečný konflikt a rozpad Jugoslávské federace z perspektivy emigrantské komunity v České republice*. Praha, UK FHS, Orální historie a soudobé dějiny, 2023. 124 stran

Diplomová práce Barbory Hamoudové zúročuje autorčin zájem o problematiku balkánského konfliktu a rozpadu někdejší Jugoslávie a její osobní zkušenost s životem v tamějším prostředí, konkrétně na území a oblasti Bosny a Hercegoviny. Ačkoliv na dané téma v uplynulých desetiletích vzniklo obrovské množství specializovaných studií i syntéz, podle mého soudu je volba tématu šťastným krokem, neboť v sobě snoubí pojednání o nejnovějších dějinách Balkánu, ale také o životě ex-jugoslávské komunity v České republice.

Z metodologického hlediska se autorka opírá především o postuláty orálněhistorického výzkumu, zejména s akcentem na interetnický a dílem také post-konfliktní výzkumný aspekt. Segment metodologické literatury k problematice orálněhistorického výzkumu z oblasti rozpadu Jugoslávie a Balkánu by mohl být určitě bohatší, nicméně pro účely diplomové práce se mi jeví jako akceptovatelný. Za pozitivní skutečnost vnímám také to, že se autorka pokusila vyrovnat s alespoň dílčím segmentem sekundární odborné literatury, která je balkanisticky specializována a je jak tuzemské, tak i zahraniční provenience (především anglofonní). Mírným zklamáním pro mě pak je skutečnost, že autorka navzdory tomu, že pravděpodobně je – předpokládám – schopna pasivně porozumět řadě místních jazyků balkánské oblasti, poněkud střídavě vychází také z této sekundární literatury, ačkoliv i na pražské půdě je titulů ve specializovaných knihovnách (FF UK, FSV UK, Slovanská knihovna NK, nebo Knihovna HIU AV ČR) dostatek. Za pozitivní považuji také autorčino využití a alespoň elementární zhodnocení některých dosavadních absolventských prací a elektronických zdrojů.

Za hlavní přínos práce považuji autorčin badatelský počín v podobě natočení čtyř orálněhistorických rozhovorů s ex-jugoslávskými občany (dva muži a dvě ženy), kteří se usadili v ČR. Vzhledem k tomu, že rozhovory vznikaly ještě v době pandemických omezení, chtěl bych autorce položit otázku, do jaké míry tato mimořádná situace celkově ovlivnila její výzkum?

Samotná struktura práce se mi jeví jako promyšlená a adekvátně pojatá vzhledem ke zvolenému tématu a velmi oceňuji autorčinu snahu celé výzkumné téma co nejvíce zasadit do kontextu dosavadního odborného poznání, ať již historického, tak dílem i politologického, či historicko-antropologického. Vzhledem k tomu, že téma balkánských válek a rozpadu Jugoslávie dodnes představuje téma velmi citlivé a značně polarizující, proto se mi tato snaha jeví jako velmi potřebná a důležitá. Vlastní analyticko-interpretací část, kde autorka zhodnocuje své znalosti nabyté v průběhu studia, považuji poměrně zdařilou, byť poměrně úzký vzorek narátorů pocházejících původem z území dnešní Bosny a Hercegoviny dle mého soudu poněkud zužuje možnosti její interpretace. Osobně zde také postrádám poskytnutí hlubšího vhledu do problematiky ex-jugoslávské komunity a jejího „krajanského“ hnutí v ČR, což je překvapivé i vzhledem k tomu, že tento aspekt tvoří jeden z pomyslných pilířů autorčiny diplomové práce. Chtěl bych proto položit autorce tyto otázky:

-zdali vysledovala při svém terénním výzkumu a rozhovorech s narátory nějaká citlivá, či dokonce tabuizovaná témata?

-zdali v ČR existují nějaké krajanské organizace sdružující ex-jugoslávské občany či potomky, které se orientují spíše „státně-nacionalisticky“ a jak je narátoři vnímají?

-zdali v rozhovorech zazněl názor na budoucnost nástupnických zemí, případně na potenciální „sblížení“ ex-jugoslávských republik a oblastí (např. v rámci připojení k EU)?

Samotná práce je sepsána na velmi solidní úrovni, velmi čtivým stylem a z formálního hlediska se autorce podařilo stvořit kvalifikační text na velmi solidní úrovni, ovšem nikoliv bez viditelných vad. Za problematický aspekt – vzniklý pravděpodobně nepozorností, či nedostatkem času před odevzdáním finální verze práce – považuji neuvádění celé řady titulů citovaných v textu následně v seznamu použitých pramenů a literatury (namátkou viz např. Horvat, B., *Kosovsko pitanje...*; Ramet, S., *Nationalism* – pozn. 240, s. 52; Krejčí, P., *Eight Fragments...* - pozn. 260 na s. 59; Grodach, C., *Reconstituting...*; Prodanovic, M., *Regional wars...*; Urasovic, A., *Ideology...*; Carabelli, G. et al., *Challenging...* – pozn. 368 na s. 86). Jako poněkud matoucí se také jeví uvádění dílčích kapitol, které byly vydány v rámci jednoho knižního souboru (např. kolektivní monografie), v závěrečném seznamu použité literatury. Objevují se zde také případy, kdy autorka ve svém seznamu uvádí ty knihy, které jsou jen citovány jinými autory (zejména Dragovic-Soso, Klusáček, Tylová, Columby, Henig). Tento způsob citování vnímám dílem jako hyperkorektní, dílem jako zbytečný, neboť u kvalifikačních prací má být uváděn výčet pramenů a literatury, s nimiž dotyčná opravdu pracovala (a případné sekundární citace mají být uvedeny pouze v poznámkách).

Vzhledem k výše pojednávaným skutečnostem se domnívám, že autorka ve své práci prokázala, že je schopna samostatně badatelsky pracovat a vtělit výsledky tohoto tvůrčího procesu do seriózně pojatého a vědecky sepsaného pojednání. Proto práci – navzdory některým jejím dílčím nedostatkům – **doporučuji k obhajobě** a navrhuji stupeň hodnocení na stupni **velmi dobře** (2).

V Praze, 18. ledna 2022

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.